

10.1 Slovíčka

reikti, reikia, reiké	je třeba, musí se
paskui	potom
po to	potom
pasukti, pasuka, pasuko	zahnout, odbočit
į dešinę	doprava
į kairę	doleva
dešinėje	vpravo
kairėje	vlevo

10.2 Adverbia

Adverbia mohou být základní, např. *daug* (hodně), *toli* (daleko), *arti* (blízko), nebo odvozená, např. *gerai* (dobře).

Odvozená adverbia se tvoří přidáním suffixu **-(i)ai** ke kmeni adjektiv:

-ai:

ger-~~as~~ → ger + ai → gerai (dobře)
blog-~~as~~ → blog + ai → blogai (špatně)

-iai:

graž-~~us~~ → graž + iai → gražiai (hezky)
bjaur-~~us~~ → bjaur + iai → bjauriai (ošklivě)

10.3 Vokativ

Vokativ u podstatných jmen

- Vokativ má v každém paradigmatu vlastní koncovku (viz tabulka).
- V plurálu se koncovky vokativu shodují s koncovkami nominativu.
- Substantiva na **-as** přibírají ve vokativu jednu ze tří koncovek:

a) koncovku **-ai** mají osobní jména mužského rodu (jednoduše – mužská jména a příjmení):

Jonas→Jonai! Kazlauskas→Kazlauskai! Jonas Kazlauskas→Jonai Kazlauskai!

b) koncovku **-e** mají obecná jména (apelativa) a jména neživotná (jednoduše – substantiva na „-as“, která nespádají pod bod a):

ponas→pone! vyras→vyre! dekanas→dekane! universitetas→universitete!

Berlynas→Berlyne!

c) koncovku **-au** přibírají substantiva, která před koncovkou mají souhlásku „j“ (jednoduše – která končí na „-jas“):

vėjas→vėjau! mokytojas→mokytojau! rašytojas→rašytojau!

Cvičení: řekněte litevsky:

pane! oče! synu! bratře! dėdečku! strýci! paní! matko! dcero! sestro! babičko! teto!

pane docente! paní profesorko! pane docente Jonasi Kazlauskasi! pane profesore Petrasi

Šiaučiusi! paní docentko Ono Kazlauskienėová! paní profesorko Agnė Šiaučiūtėová!

Vokativ u přídavných jmen

U adjektiv se koncovky vokativu shodují s koncovkami nominativu (viz tabulka).

Výjimky: a) adjektiva ženského rodu s koncovkou **-ė** mají ve vokativu koncovku **-e**:
medinė→medine! auksinė→auksine! popierinė→popierine!

b) odvozená adjektiva mužského rodu na **-is** mají ve vokativu koncovku **-i** (většinou se jedná o protějšky ženských adjektiv na **-ė**):

medinis→medini! auksinis→auksini! popierinis→popierini!

Cvičení. Utvořte vokativ:

jaunas docentas; linksmas policininkas; mažas vaikas; jauna studentė; linksmas profesorė;
liūdna teta; graži dukra

10.4 Orientace ve městě:

Atsiprašau, aš ieškau stoties.	Reikia eiti...	...Masaryko gatve
Ar jūs žinote, kur yra stotis?	Eikite...	...tiesiai
Atsiprašau, kur yra stotis?	Paskui/po to...	...į dešinę
Kaip eiti <u>nuo fakulteto iki stoties</u> ?	Reikia pasukti...	...į kairę

10.5 Kaip eiti į stotį?

A: Atsiprašau, kur yra stotis?

B: Stotis yra netoli. Jūs galite eiti pėsčiomis arba važiuoti troleibusu. Jeigu einate pėsčiomis, reikia eiti tiesiai. Eikite iki parko. Paskui pasukite į dešinę ir eikite Pilies gatve. Ten prieš banką yra stotis.

A: Labai ačiū. Viso gero.

B: Viso.

10.6 Cvičení. Tvořte rozkazy s oslovením.

Egidijus, nekalbėti, rusiškai:

Aistė, ateiti, čia:

Martynas, ieškoti, nauji draugai:

Rasa, važiuoti, autobusas:

Jurgis, būti, geras:

Merginos, eiti, į, mokykla:

Draugai, važiuoti (mes), su, tėvai:

Mylėti (jis), savo, tėvynė:

10.7 Předložky

į (ak.)	do	Važiuokime į Lietuvą.
iš (gen.)	z	Mes esame iš Čekijos.
nuo (gen.)	od	Nežinau kaip eiti nuo stoties
iki (gen.)	až do, k	iki teatro.
per (ak.)	přes	Tiltas per Vilnelės upę.
prie (gen.)	u	Prie upės yra gražus parkas.
pro (ak.)	skrz, přes	Į teatrą reikia eiti pro parką.
tarp (gen.)	mezi	Mokykla yra tarp banko ir viešbučio.
prieš (ak.)	naproti, před	Prieš viešbutį yra kavinė.
už (gen.)	za	Už ligoninės yra parkas.
su (instr.)	s	Su broliu buvau Vokietijoje.

10.8 Slovička: Miestas

bankas	banka
stotis	nadraží
kioskas	stánek
bažnyčia	kostel
parduotuvė	obchod
restoranas	restaurace
viešbutis	hotel
kavinė	kavárna, restaurace
vaistinė	lékárna
pilis	hrad
teatras	divadlo
paštas	pošta
ligoninė	nemocnice
lėktuvas	letadlo
laivas	lod'
skveras	náměstí (menší, se stromy)
aikštė	náměstí
turgus	trh
sankryža	křižovatka
stotelė	zastávka
šaligatvis	chodník
tiltas	most
šviesoforas	semafor
upė	řeka
parkas	park
paminklas	pomník, pamětihodnost
suolas	lavička
persėsti, persėda, persėdo	přesednout (tj. přestoupit)
įlipti, įlįpa, įlįpo	nastoupit
išlipti, išlįpa, išlįpo	vystoupit

10.9 Doplněte slova v závorce ve správném tvaru.

Ar jūs dabar gyvenate Brno (miestas)?

Mano močiutė dirba (mokykla).

..... (Vilnius) aš būnu laimingas.

Dabar turime (namas).

Namie mes turime (papūga, katės, šuo), bet kai gyvenome bute, mes neturėjome nei, nei, nei (papūga, katės, šuo).

Tėvai labai myli savo (vaikai).

Atsiprašau, aš ieškau (kelias) į universitetą, kaip jį rasti?

Man reikia (naujos knygos).

Aš bijau savo draugo (šuo), bet (katės) aš nebijau.

Aš radau tavo (knyga), bet (kelias) į muziejų rasti negalėjau.